

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਡੀ. ਫਲਸ਼ੋ, ਸੀ.ਜੇ., ਆਈ.ਡੀ. ਦੁਆ, ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਜੇ.

ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, —-ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 232 ਆਫ 1961

ਮਈ, 4. ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ (1956 ਦਾ XXV)—ਸੈਕਸ਼ਨ 4, 14 ਅਤੇ 30—ਸ਼ਕਤੀਆਂ 1965 ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ-ਕਿੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ।

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ- ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956, ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਕੋਡ ਲਿਆਇਆ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵੇਂ ਸੋਧੇ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 14 ਨੇ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਹ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ, ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਔਰਤ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪੁਰਖੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੰਪਤੀ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ

-2-

ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਰਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਭਾਗੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ-ਇਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਛਾ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਰਦ ਧਾਰਕ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤ੍ਰਾਂ, ਇੱਛਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਕੋਪਰਸਨਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਰ-ਵਿਵੇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣਦੇ ਜੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਔਰਤਾਂ ਇਕ ਵਰਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(3) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦੀ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਰੱਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਡੀ. ਫਲਸ਼ੈਅ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ ਵੱਲੋਂ 3 ਸਤੰਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਕੇਸ ਸੀ. ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਡੀ. ਫਲਸ਼ੈ, ਮਾਨਯੋਗ ਮਿ.4 ਮਈ, 1965 ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਆਈ.ਡੀ. ਦੁਆ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ।

-3-

ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਟੇਕ ਚੰਦ ਦੇ 27 ਜੁਲਾਈ, 1961 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, ਐਸ.ਏ.ਓ. 1960 ਦੇ ਨੰ. 14, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਡੀ.ਐਸ.ਨੇਹਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਕੇ.ਐਨ. ਤਿਵਾੜੀ, ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.—ਇਹ ਦੇ ਅਪੀਲਾਂ (L.P.A. ਨੰ. 232 Harbans Singh of 1961, L.P.A. ਨੰ. 59 of 1962) ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ. ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ, ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇਹਫੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇਹਫੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਜੱਦੀ ਪੁਸ਼ਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਦੂਸਰੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤੇਹਫੇ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੇਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਜੱਦੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਦੇਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਰਦ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਹਨੂੰਮਾਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਇੰਦਰਾਵਫਟ (1) ਵਿਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ

ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਰਨ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ

-4-

ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ , ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇਪਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੋਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜੱਗਰ ਸਿੰਘ (2) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਸ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੁਆ, ਜੇ., ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੀਮਤ ਹੋਈਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪੁਰਸ਼ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਔਰਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਈਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਲਾਵ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸੰਗਤਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਨਾਲੋਂ ਸਥਿਤੀ- ਜੇਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ; ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਂ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਕਨੂੰਨ ਜੋ ਮਰਦ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੈਰਵਾਜਬ ਦਖਲ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ।

ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ

ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਬੈਂਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਹੰਮਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਤਾਫੇਸ਼ਾਰਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਵਾਜ

-5-

ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਬੀਲੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਾਰਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀਮਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਉਸਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਇਹ ਸੀਮਾ ਪੂਰਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤਾਂ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸੀ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਪੁਰਖ ਧਾਰਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਰਦ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਲਗ ਹੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਕਨੂੰਨਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ (ਕਸਟਮ) ਐਕਟ (1920 ਦਾ ਨੰਬਰ 1) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਸਟਮ (ਪਾਵਰ ਟੂ ਕੰਟੈਸਟ) ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। (1920 ਦਾ ਨੰਬਰ 2), ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਨਿਸ਼ਚਤ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਕੁਆ ਪੁਸ਼ਤੈਨੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ coparcenary ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956, ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਕੋਡ ਲਿਆਇਆ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਵੇਂ ਸੇਧੇ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ (ਦੇਖੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 4। ਐਕਟ)। ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 14 ਨੇ ਔਰਤ

-6-

ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

“14(1) ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ।

ਵਿਆਖਿਆ।—ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ, 'ਸੰਪੱਤੀ' ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੰਡ ਵੇਲੇ, ਜਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਜਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਕਾਏ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। , ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਜਾਂ ਨੁਸਖੇ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸਤਰੀਧਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ.

(2).....

ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ (ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਹ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ। ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ । ਇਸੇ

ਤ੍ਰਾਂ, ਕੇਈ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਔਰਤ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਵਿਚ ਕੇਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਔਰਤ ਦੀ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।

"30. ਕੇਈ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਸੀਅਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925 (1925 ਦਾ 39), ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ

-7-

ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ।-ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਸਹਿ-ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਰਦ ਹਿੰਦੂ ਦਾ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਤਰਵਾਦ, ਤਵਾਜ਼ੀ, ਇਲੇਮ, ਕੁਟੁੰਬਾ ਜਾਂ ਕਾਵਾਰੂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਤਰਵਾਦ, ਤਵਾਜ਼ੀ, ਇਲੇਮ, ਕੁਟੁੰਬਾ ਜਾਂ ਕਾਵਾਰੂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਵਿਆਜ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਹੁਣ ਸੈਕਸ਼ਨ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੰਪਤੀ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਇਹ ਕੇਵਲ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਇੱਕ ਮਰਦ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਭਾਗੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ-ਇਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਛਾ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਰਦ ਧਾਰਕ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤ੍ਰਾਂ, ਇੱਛਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਇਕ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਰਾਸਤ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਸੰਪਤੀ. ਸਾਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਸਦ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਪੈਦਲ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਔਰਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ

-8-

ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਨਿਯਮ, ਪੁਰਖ ਮਾਲਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ? , ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਿੰਨ ਨੁਕਤੇ ਦਬਾਏ: -

(i) ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ

ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ;

(ii) ਕਿ ਪੁਰਖ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਅਗਿਆਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਅਗਿਆਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਟਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪੁਰਖਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(iii) ਕਿ ਪੁਰਖ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰਵਾਜਬ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਧਾਰਾ 14 ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ

ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਵਰਸ਼ਨਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ - ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮਰਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਔਰਤ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਸਟਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹੀ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਦੀ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੇਵਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:-

“ਕੀ ਆਖਰੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ (ਉਲਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ) ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ, ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ

-9-

ਪਹਿਲਾਂ, ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਲਹਿਦਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ?”

ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਨੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ-

"ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤ੍ਰਾਂ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲਾ ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ"।

ਗੋਸਾਈਂ, ਜੇ., ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸਨ। ਦੁਲਟ, ਜੇ., ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, - ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇਹਫਾ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਵਿਧਵਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰਣ

ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੈਂਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੰਪੱਤੀ ਪੁਰਖੀ ਸੀ ਜਾਂ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਮਾਂਦਰੂ ਦੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਰਥਹੀਣ ਅਤੇ ਵਿਅਰਥ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ

-10-

ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰਨ ਸੰਪੱਤੀ, ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੂਸਰੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਮਾਲਕ ਦੀ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਵਾਇਤੀ ਨਿਯਮ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸਨੂੰ ਐਗਨੈਟਿਕ ਥਿਊਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਬੀਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇ ਕੇ, ਕਬੀਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਅਗਿਆਤਕ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਧੀਆਂ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ Mst.

ਸੁਭਾਨੀ ਬਨਾਮ ਨਵਾਬ (4) ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਧੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਰਵਾਇਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੀਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਰਸ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਰਸ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤ੍ਰਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਗਿਆਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਕਿ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ,

-11-

ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, ਇਸਲਈ, ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਖ਼ਰੀ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ ਕਿ ਬੇਗਾਨਗੀ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਇਹ ਨਿਯਮ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਗੈਰਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਲਈ। ਰੈਟੀਗਨਜ਼ ਡਾਇਜੈਸਟ ਆਫ਼ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਦਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ 1, ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

“1. ਵੈਧ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਵਾਜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ

(ਏ) ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ

ਜ਼ਮੀਰ;

(ਬੀ) ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਲਾਅਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਰਥਾਤ, 28 ਮਾਰਚ,

1872;

(c) ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰੇ;

(ਡੀ) ਪ੍ਰਾਚੀਨ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਹੋਣਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਗਾਨਗੀ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ, ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪੁਰਾਤਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਉਲਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੈਧ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰੀਤ ਪ੍ਰਾਚੀਨ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ ਜਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

-12-

ਇਹ ਭੇਦ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜੱਗਰ ਸਿੰਘ (2) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ, ਏ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਿੰਦੂ ਸਹਿ-ਸੰਪਤੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ "ਪੁਰਖ ਸੰਪਤੀ" "ਸਹਿਤ ਸੰਪਤੀ" ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ। ਦੁਆ, ਜੇ., ਇੱਕ ਸਮਕਾਲੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਨਾ 545 'ਤੇ ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਪੰਜਾਬ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਤੱਕ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ

ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਧਾਰਕ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਅਚੱਲ ਦੇ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ 'ਸਪਲੇਟ ਕਰਨਾ' ਥੋੜ੍ਹਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਸੰਪਤੀ. ਇਹ ਸੀਮਾਵਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗਨੀਕ ਥਿਊਰੀ ਦਾ ਮੂਲ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਲਚਕਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਇੱਕ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਡੀਮਿੰਗ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਅਜਿਹੀ ਜੱਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਉਪਬੰਧ। ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਨਾਮ ਬਨਾਮ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ

-13-

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ।"

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 30 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਿੰਦੂ ਮਰਦ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਜ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਸਹਿਭਾਗੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਰ-ਵਿਵੇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਜੇ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਔਰਤਾਂ ਇਕ ਵਰਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15(3) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ

ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੱਦੀ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੌਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਡੀ. ਫਲਸ਼ੈ, ਸੀ.ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ—ਸਖਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Onam

Translator